

posebno na odraslo mladež se ozirati, da njo pridobimo za pravično reč, in da njo likamo in urimo za njen poklic. Kdor želi svoj vrt z zlahtnimi drevesi zasaditi in obilno dobrega sadja pridelati, mora si mladih drevesic oskrbeti, stara se ne dajo presaditi in se rade vsušijo; ravno tako je potrebno, da se mladež, ki je podobna mladim drevesom, lepo oskrbi, olika in uri, da bo rodila ob svojem času zlahtni sad pridnosti in poštenosti; stari gospodarji pa ostanejo, kar so; za nje je prepozno in pretežavno, da bi se v domači besedi dovolj izurili.

Moj nasvet je tedaj ta-le: za prihodnje leto naj vsaka premožnejša hiša na Slovenskem pristopi k družbi sv. Mohora, ktera za 1 gld. toliko koristnih bukev družnikom podaja, in v vsaki srenji ali veši se naj naroči saj eden „Slov. Gospodar“, in ker mladenči nimajo obilo denarja, naj se po trije združijo; po takem plača vsak za celo leto 1 gld., in dobivajo vsak teden eden list „Slov. Gosp.“, kterege v nedeljo skupaj beró, in kar eden ne razumi, pa drugi pomaga razložiti. Poskusite in bote videli, da bo šlo dobro naprej. „Labore et opere dii omnia vendunt“, — za delo in trud se vse dobi; kdor pa ne dela, ni vreden, da živi. —

Slovensko slovstvo.

Jezičnik ali Metelko

v slovenskem slovstvu.

se imenuje kniga, ktero je marljivi in učeni gospod profesor Jože Marnj v Ljubljani spisal. Tvarina knige prihajala je od l. 1871—1873 v „Učiteljskem Tovaršu“, kterege pri tej priliki vsem gg. učiteljem, ki so nam prijatelji, gorko priporočamo, ker je poln prav tehtnega poduka za ljudske učitelje. Vse te sestavke je zdaj g. pisatelj v eno knigo povzel in jo prijateljem „Jezičnika“, kot IX. X. in XI. letnik podal.

V eni knigi najdeš popisano imenitno dōbo, ko se je novoslovensko slovstvo krepko vzbujati začelo, kakor tudi slavne možé, ki so z uma svitlim mečem duševnemu prerobenju Slovencev pot pripravljali. Sredi med njimi stoji slavni Metelko, prvi očitni učenik slov. jezika v Ljubljani; okoli njega pa vidimo celo vrsto nepozabljivih mož, ki so celino kopali na slovstvenem polji, ter sejali seme, ki je med silnimi viharji in skoro brez vse obrambe vendar také lep sad rodilo.

To popisuje prav mikalno kniga, s ktero si je g. pisatelj v zgodovini slov. slovstva veliko zaslug pridobil, ker je prav umno in natančno zbral gradivo zgodovini slovstva v tako imenitni dōbi. Bralec ima dvojno korist pri tej knigi: prvič se soznani z blagimi možmi, ki so s toliko ljubeznijo in potrpljivostjo delali na slovstvenem polji, kar nam v najlepši izgled služi; drugič se pa tudi

igrajé nauči lepe slovenske pisave, o kateri najde premnogo primerov navedenih.

Vsem prijateljem slov. slovstva torej izvrstno delo prisrčno priporočamo, posebno še pa slov. mladeži na srednjih šolah in vseučiliščih, ki se bo iz te knige naučila spoštovati možé, ki so pravi očetje novejšemu slov. slovstvu, ktere pa zabuhla ošabnost nekterih, v sebe preveč zaljubljenih učenjakov, rada pod klop meče.

Kniga se dobi za 1 gld. pri knigarju Gerberju v Ljubljani.

Dopisi.

Iz Maribora. (Kako se nemškutar zagovarja.) Ruški trgovec Peter Jakopp (za zimo bi mu nasvetoval še eden p privzeti in pisati: Jakopp, da je bolj toplo!) se v „Marburgerci“ zagovarja proti dopisu v „Gosp.“ št. 47., ki mu očita, da se je on, posestnik krčme „pri hudi luknji“ potezal pri volitvah za nemčurnstvo. Iz njegovega odgovora je pa razvidno le to, da njemu, ki je rojen Slovenec iz Pušave, ne gre to v glavo, da je velika neumnost in krivica, če rojen Slovenec pri volitvah dela za najhujšega narodnega nasprotnika, in s tem svoj lastni rod zatira. Tega naš Jakopp ne ume in ne bo menda nikdar umel, ker se jezi nad dopisnikom, ki mu je resnico povedal. Na smeh pa sili človeka, kakó da Jakopp tam orehe oteplje, kjer jih ni. Dopisnik je imenoval Jakoppovo krčmo „hudo luknjo“, ker jo ljudje tako imenujejo; Jakopp pa misli, da je dopisnik sam to ime krčmi dal, češ, da mu je hiša zoperna, kjer se „za napredek kaka dobra beseda govori“. Če je od tod ime nastalo, se mora za naprej po Jakoppovem razlaganju krčma imenovati: „Napredek pri Jakoppu v hudi luknji“.

In ker je dopisnik Jakoppu očital, da si je z denarjem slovenskih žuljev opomogel, zdaj pa proti Slovincem pri volitvah dela, hoče Jakopp to odbijati s tem, da tudi duhovniki radi prejmejo denar iz slovenskih, ožuljenih rok. E gospod Jakopp, o tem nema dvoma, da zasluženi denar vsak rad prejme; vprašanje je le, ali je prav, da človek, ki med Slovenci in ob slovenskih prihodkih živi, pri volitvah proti Slovincem dela. Glejte, na tej veji orehi visé, tukaj jih otepajte, če morete.

Da slednjič naš Jakopp železniškega uradnika in nemškutarja brani, ker pri volitvah iz vseh moči za nemčurnje dela, ima celó prav, ker vrana vrani oči ne izkoplje.

Iz Gradca. Čitateljem „Slov. Naroda“ se je gotovo, ko so brali vest, da so tukajšnji slov. dijaci narodno-liberalnim slov. poslancem na čast v petek 12. t. m. neko „besedo“ napravili, moralo saj nekoliko čudno zdeti, da „Narod“ o tej svečanosti poznej besedice več ni črnil. Meni saj

se to zdeva zaradi tega čudno, ker je bilo poročilo o enaki svečanosti Bečkih slov. študentov precej obširneje. Vzrok sicer znam, ker sem bil osebno navzoč, ali tukaj nočem druga poročati, kakor, da se je nekoliko dijakov takrat zbralo, ker jih je dr. Vošnjak bil povabil. Ne razumim pa, s kakim pravom da se more tak dijašk shod potem že „beseda slov. dijakov na čast državnim poslancem“ imenovati in kot taka javiti?

Od sv. Jurja na Savnici. 14. t. m. je kat. polit. društvo obhajalo svojo obletnico, ktere se je mnogo udov in drugih veljavnih možev udeležilo. Predsednik je govoril o delovanju društva v pretečenem letu. Društvo je imelo 6 občnih zborov in 5 odborovih sej. Razum tega so se ob nedeljah v društveni sobi prebirali in razlagali časopisi in druge koristne knjige, da se je krepila katoliška in narodna zavest. Tudi nekatere poštene veselice so se napravile. Stroškov je društvo imelo 93 gld. 52 kr., dohodkov pa 70 gld. 62 kr. Časopisov dosedaj je bilo 32: „Gospod.“ in „Brencelj“. Potem poročila je predsednik razvil kratek pregled po evropskih državah.

V Avstriji je omenil direktnih volitev, ki so mesto miru in sprave nov boj prinesle med narode, velikanskega denarnega poloma na dunajski borzi, svetovne razstave, itd. Sedanji državni zbor ne more biti po volji presv. cesarja, kateri hočejo mir med narodi in spravo, kakor je minister Lasser zagotavljal, a sedaj se vidi, da je prišla ogromna večina liberalcev, katerim je državni poslanec g. Herman tehtne besede, kakoršnih še ta stranka nikdar ni slišala, povedal. Prebral se je govor g. Hermana, med katerim se je pogosto slišalo: Živijo g. Herman, naš državni poslanec.

Po prebranem govoru g. Hermana se je enoglasno izrekla očitna zahvala v imenu kat. društva g. Hermanu, neustrašenemu branitelju in zvestemu zastopniku Slovencev, s pristavkom, da se naj to po „Gospod.“ razglasi. Omenil je na dalje predsednik Papeževnega pisma do vsih škofov, o katerem milo tožijo nad sedanjim preganjanjem kat. cerkve po širokem svetu, ter opominjal moliti za sv. Očeta in zmago kat. cerkve. Bog ohrani nam sv. Očeta še mnogo let so klicali pričujoči.

Konečno še opomni 25letnice vladarstva cesarjevega, ktera se je 2. decembra po vsej Avstriji kaj slovesno obhajala.

Novo izvoljeni odbor je dosedanjega predsednika č. g. kaplana Kocuvana zopet izvolil, za namestnika pa M. Županca, predstojnika, za zapisovalca, A. M. učitelja, za namestnika Košarja posestnika, za denarničarja Fr. Ferencu, predstojnika. V odboru sta še: M. Šek, predstojnik in Arih K r e f t, posestnik.

Iz Ljubljane 22. t. m. Včeraj popoldne imel je opravljeni svet banke „Slovenije“ sejo, ktere se je udeležilo razun prvosednika, kujeza Salm-Reiferscheida, 10 svetovalecev. Sklenilo se je marsikaj, kar bode banki očitno na korist. — Naj

povzamem nekatere stvari. Poročalo se je, da g. Danilo ni prevzel službe glavnega tajnika, ker mu je bila odmerjena plača mesečnih 150 gld. premajhna, in ker noče samo začasno za tajnika postavljen biti. Ministerstvo je potrdilo premembo pravil, ki se je pri poslednjem občnem zboru bila sklenila. — Pogodba s trgovcem Edvardom Vio v Beču, ki prevzame dunajsko podružnico na podlagi pavšaliranja, se je potrdila in sklenilo, da se ima tudi praška podružnica pavšalirati.

Sklenila se je tudi prememba §. 54. v tem oziru, da se natanko izreče, kaj da je naloga preglednikov društvenih računov. — G. Vilhar, ki se je bil edino le zaradi preobilnih lastnih opravil ravnateljstvu odpovedal, je na prošnjo g. predsednika in vsega opravnega sveta obdržal posel ravnatelja do občnega zbora. Slednjič se je sklenilo, da se služba glavnega tajnika vnovič razpiše.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Postava državnega posojila je potrjena, ter ne menjka druga, kakor tistih, ki bodo 80 milijonov posodili. Fin. minister je ukazal dež. predsednikom imenovati mu mesta, kder bi se drž. založnice napravile. Mi bi nasvetovali tam, kjer ljudje že davkov več plačevati ne morejo in kjer nesrečna goveja kuga gospodarski blagostan pokončava. — Na Dunaji so zaprli bogatina pl. Offenheima, ki je bil glavni direktor Lvovsko — Černoviške železnice, pri kateri že zdavno stvari v redu niso bile. Offenheima bodo ustavaki težko pogrešali, kajti jim je s evenkom pomagal, da so na Českem grajšine, z grajšinami pa — glasove kupovali.

Dva avstrijska nadškofa, solnograški in ostrogonski sta prejela čast kardinalov.

Iz štaj. dež. zbora. V 8. in 9. seji štajerskega d. zb. sta bila tudi oba preč. knezoškofa in minist. Stremayr. — Dovolilo se je, da se iz dež. blagajnice priloži fondu za spominek nadvojvode Joana 8000 gld., polovica zdaj, polovica pa, ko bo spominek zgotovljen. — K stroškom zemljišne odveze (1,622.165 gld.) za l. 1874 se dovoli iz dež. blagajnice 617.526 gld. — Mozirskemu trgu se dovoli, da je za se občina, okolica pa za se. — Sprejet je vladni predlog, da se v realkah vpelje francoski jezik, ktere ga se mora vsak učence učiti, angleškega in slovenskega pa le, če to starši zahtevajo. — Nasproti temu predlogu, ki nam tudi v realkah narodne pravice za vrata postavlja, so govorili slovenski poslanci in z njimi proti krivični naredbi glasovali tudi Nemci „pravne“ stranke, potem Jančič, dr. Gmeiner in Oberanzmeier. —

Po 3dnevni debati se je z večino glasov sklenilo, da odpade 4. razred učiteljske plače s 500 gld., in ostanejo 3 razredi po 800, 700 in 600 gld. plače. Okrajji bodo plačevali 7 kr. od vsakega goldinarja direktnih davkov s prikla-